

ПОДАТКОВИЙ КОНТРОЛЬ В УКРАЇНІ

Поняття податкового контролю в Україні визначено у Податковому кодексі: податковий контроль – система заходів, що вживаються контролюючими органами з метою контролю правильності нарахування, повноти і своєчасності сплати податків і зборів, а також дотримання законодавства з питань регулювання обігу готівки, проведення розрахункових та касових операцій, патентування, ліцензування та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи [4].

Об'єктом податкового контролю є податкові правовідносини між контролюючими органами та платниками податків щодо правильності нарахування, повноти та своєчасності сплати податків і зборів, правильності складання та своєчасності подання податкових декларацій (розрахунків), а також дотримання законодавства з питань регулювання обігу готівки проведення розрахункових та касових операцій, патентування, ліцензування та іншого законодавства. Предмет податкового контролю – правильність нарахування, повнота та своєчасність сплати податків і зборів, правильність складання та своєчасність подання податкових декларацій (розрахунків), а також дотримання законодавства з питань регулювання обігу готівки проведення розрахункових та касових операцій, патентування, ліцензування та іншого законодавства. Контролюючим органом є Державна фіскальна служба України.

Функціями податкового контролю є правова, інформаційно-пізнавальна, превентивна, мотивуюча, контрольно-аналітична, фіскальна, мобілізуюча, карна, оперативно-розшукова, науково-творча.

До принципів податкового контролю належать [2, 3]: 1) загальноправові принципи: законність, юридична рівність, дотримання прав платника податків, гласність, відповідальність, захист прав платників податків; 2) загальноуправлінські принципи: незалежність, планомірність, систематичність, об'єктивність та достовірність, координація та взаємодія, ефективність, економічність та доцільність, гнучкість; 3) спеціальні принципи: загальність, єдність, територіальність, конфіденційність, відшкодування шкоди.

Методами податкового контролю є [2, 3]: 1) документально-фактичні; 2) аналітичні, математико-статистичні; 3) примусові; 4) організаційні.

Податковий контроль проводиться шляхом реєстрації та обліку платників податків, прийому звітності, проведення камеральних перевірок, нарахування платежів до сплати, контролю за своєчасністю сплати податків, проведення документальних перевірок, контролю за виконанням матеріальних перевірок.

Податковими правопорушеннями визнаються: порушення порядку реєстрації у податкових органах, порушення порядку ведення та зберігання звітності, пов'язаної з оподаткуванням, порушення термінів сплати податків та зборів і термінів подання звітності, фальсифікація даних обліку та звітності, приховування або викривлення відомостей про об'єкти оподаткування чи суми податків, свідоме

приховування податкових правопорушень, протидія та вчинення тиску на працівників податкових органів при проведенні перевірок. За порушення податкового законодавства передбачено фінансову, адміністративну та кримінальну відповідальність.

За інформацією Державної фіскальної служби України, останнім часом в Україні забезпечується стала тенденція щодо зменшення кількості проведених контрольно-перевірочних заходів. У 2015 році органами ДФС проведено 4,5 тис. планових документальних перевірок суб'єктів господарювання, що на 1,7 тис., або 28 % менше, ніж у 2014 році. Крім того, проведено 21,2 тис. позапланових документальних перевірок (на 11,9 тис., або 36 %, менше, ніж у 2014 році) та 50,4 тис. зустрічних звірок (на 15,3 тис., або 23 %, менше, ніж у 2014 році). За результатами перевірок у 2015 році до бюджету донараховано 36,5 млрд. грн. грошових зобов'язань, у т.ч. за результатами планових документальних перевірок – 18,5 млрд. грн., позапланових – 18,0 млрд. гривень. Зменшено від'ємне значення об'єкта оподаткування податком на прибуток на 9,8 млрд. грн., що упередило несплату податку на 1,9 млрд. гривень. Зменшено залишки від'ємного значення ПДВ, який після бюджетного відшкодування включається до складу податкового кредиту наступного періоду, на 1,3 млрд. гривень. Протягом 2015 року відпрацьовано близько 28 тис. вигодонабувачів, задіяних у схемах ухилення від оподаткування ПДВ на загальну суму майже 16 млрд. гривень. За результатами вжитих контрольно-перевірочних заходів: донараховано податкових зобов'язань на суму 4,5 млрд. грн.; зменшено від'ємне значення та бюджетне відшкодування на 535 млн. грн.; встановлено «транзитність» операцій на 5,1 млрд. грн; самостійно зменшено платниками податків сумнівний податковий кредит на суму 411 млн. гривень. Протягом 2015 року здійснювались контрольно-перевірочні заходи з питань, пов'язаних з правильністю утримання та перерахування до бюджетів податку на доходи фізичних осіб та єдиного внеску при виплаті заробітної плати та інших доходів громадянам. За результатами встановлено понад 4 тисячі суб'єктів господарювання (фізичних та юридичних осіб), які порушували законодавство при виплаті заробітної плати та інших доходів громадянам. До бюджету донараховано близько 627 млн. грн. податку на доходи фізичних осіб та 82 млн. грн. єдиного внеску. За звітний період виявлено понад 102 тис. найманих осіб, праця яких використовувалась роботодавцем без укладання трудових угод, та яким виплачувалась заробітна плата без сплати до бюджету належних сум податку на доходи фізичних осіб та єдиного внеску. До державної реєстрації залучено понад 41 тис. громадян, які здійснювали підприємницьку діяльність без державної реєстрації. До бюджету додатково сплачено близько 21 млн. грн. податків. [1].

Податковий контроль є важливим напрямом державного фінансового контролю. Від своєчасності та повноти податкових надходжень залежить наповнення бюджетів усіх рівнів. Значна частка таких надходжень забезпечується шляхом здійснення постійного та дієвого податкового контролю. удосконалення методів податкового контролю має відповідати стратегічним завданням розвитку податкової політики та економіки країни в цілому.

Список використаної літератури:

1. Звіт про виконання Плану роботи Державної фіскальної служби України на 2015 рік / Державна фіскальна служба України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sfs.gov.ua/data/files/131201.pdf>
2. Найденко О. Є. Податковий контроль : навчальний посібник / Найденко О. Є. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2012. – 224 с.
3. Онищенко В.А. Податковий контроль : (основи орг.) — [К.: Ред. журн. «Вісник податкової служби України»], [2002] — 431 с.
4. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI / Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/print1455745380645780>